

Úkol č. 1 – Teoretická a pracovní hypotéza

Tomáš Kubín (144127)
Hana Červáková (137854)
Vít Uhmann (144150)

1. téma - Míra sociální kontroly v sousedství a charakter tohoto sousedství.

Koncepty „míra sociální kontroly“ a „charakter sousedství“.

Teoretická hypotéza: Charakter sousedství ovlivňuje míru sociální kontroly.

Definice „sousedství“: Lidé žijící v takové prostorové blízkosti, že se osobně znají, vzájemně si mohou pomáhat, spolupracovat, přímo spolu komunikovat a zároveň podléhat sociální kontrole druhých a spoluvykonávat ji. Od primární skupiny se odlišuje neformálnost vztahů. V širším významu je sousedství souhrn lidí, kteří v souvislosti s pobytem využívají nějaký prostor větší než dům a menší než čtvrť.

Indikátory charakteru sousedství:

velikost sídla, v jehož rámci chceme zkoumat sousedství; v dimenzích *města*- sídlo s počtem obyvatel nad 3000 obyvatel (právní definice dle zákona o obcích 128/ 2000 sb., podle něhož může obec s více než 3000 obyvateli žádat o status města) a *vesnice*
socioekonomický status rodiny
vzdálenost trvalých bydlišť domácností, jejichž sousedstvím se zabýváme

Definice „sociální kontroly“: Procesy a mechanismy, kterými společnost nutí své členy k takovému chování, které je v jejím rámci požadováno za žádoucí. Toho je dosaženo vnitřní kontrolou, kdy jedinec považuje společenské normy chování současně za měřítko, které je mu přirozeně vlastní a vnější konsolou udělováním pozitivních a negativních sankcí. Sociální kontrola probíhá při každodenní interakci, v malých skupinách a během celého procesu socializace.

Indikátory míry sociální kontroly:

míra kriminality
četnost vzájemných sociálních interakcí; v dimenzích vysoké, střední a nízké míry sociální kontroly

Pro formulaci pracovní hypotézy je použit indikátor „*velikost sídla*“ konceptu „charakter sousedství“ a indikátor „*míra kriminality*“ konceptu „míra sociální kontroly“.

Pracovní hypotéza: V městském prostředí dochází k většímu výskytu kriminality než na vesnici.

Zdůvodnění: Ve městech je v důsledku většího počtu obyvatel na menším prostoru způsobujícím větší anonymitu jeho obyvatel nižší míra sociální kontroly, díky čemuž nejsou jedinci udělovány dostatečné negativní sankce, které by ho zastavily od deviantního (kriminálního) chování.

2. téma - Počet dětí v rodině a charakter místa bydliště.

Koncepty „počet dětí v rodině“ a „charakter místa bydliště“.

Teoretická hypotéza: Charakter místa bydliště ovlivňuje počet dětí v rodině.

Definice „bydliště“: Místo trvalého nebo přechodného pobytu osoby. Pojem bydliště vyjadřuje buď konkrétní soukromý prostor (byt, dům), nebo celou obec. Pojem bydliště má pro osobu různé sociální a právní důsledky a úzce souvisí s pojmem „domácnost“.

Indikátory charakteru místa bydliště:

velikost sídla; v dimenzích *města a vesnice*

počet obytných místností v bytě či domě; v dimenzích *1+kk, 1+1, 2+1, 2+kk... atd.*

velikost obytné plochy bytu či domu v metrech čtverečních

druh bytu či domu; v dimenzích např.: *byt v činžovním domě, rodinný domek... atd.*

„Počet dětí v rodině“: počet dětí, které žijí v úplné či neúplné rodině a mají s nimi shodné místo trvalého bydliště.

Indikátory:

„Počet dětí v rodině“ je zároveň indikátorem konceptu výše specifikovaného konceptu; v dimenzích *rodina s jedním dítětem, rodina s dvěma dětmi, rodina se třemi a více dětmi.*

Náboženské vyznání rodičů; v dimenzích: *s vyznáním, bez vyznání*

Preferované hodnoty rodičů (z seznamu hodnot, sestaveného do dotazníku vyberou tazatelé např. 3, na kterých jim záleží nejvíce); v dimenzích: *rodina, kariérní růst, ekonomické zajištění atd.*

Pro formulaci pracovní hypotézy je použit indikátor „*velikost sídla*“ konceptu „charakter místa bydliště“ a indikátor „*počet dětí v rodině*“ stejnojmenného konceptu.

Pracovní hypotéza: Na vesnicích je vyšší koncentrace rodin se třemi a více dětmi.

Zdůvodnění: Na vesnicích je větší podíl nábožensky (např. křesťansky) založeného obyvatelstva, tato hodnota je zde častěji preferovaná a křesťanská filosofie podporuje plození dětí- tedy velkou rodinu, staví se proti potratům a antikoncepci. Rodiče v rodinách, kterým naopak záleží na kariérním růstu, se stále stahují do měst, kde mají lepší možnosti pro profesní seberealizaci a nemají zájem na tom, mít větší počet dětí, omezovalo by to jejich kariérní možnosti.

Jelikož jsme nechtěli měnit celé téma druhého tématu a posléze ani pracovní hypotézu, snažili jsme se do problému vnést subjektivní faktor, který nám v původní verzi chyběl.